

ऐन्द्रोविमदः, प्राजापत्यो वा, वासुक्रो वसुकृद्वा। इन्द्रः, ४-६ अश्विनौ। आस्तारपङ्क्तिः, ४-६ अनुष्टुप्

इन्द्र सोममिमं पिब मधुमन्तं चमू सुतम्।

अस्मे रयिं नि धारय वि वो मदे सहस्रिणं पुरुवसो विवक्षसे ॥ १०.०२४.०१

इन्द्र- परमेश्वर। इमम्- एतम्। मधुमन्तम्- मधुरम्। चमू सुतम्- निष्पादितम्। सोमम्- रसम्।
पिब- अनुभव। अस्मे- अस्माकम्। सहस्रिणम्- प्रभूताम्। रयिम्- संपदम्। वि वो मदे-
भवदानन्दे सति। नि धारय- स्थापय। विवक्षसे- महानसि ॥१॥

त्वां यज्ञेभिरुक्थैरुप हव्येभिरीमहे।

शचीपते शचीनां वि वो मदे श्रेष्ठं नो धेहि वार्यं विवक्षसे ॥ १०.०२४.०२

त्वाम्- भवन्तम्। यज्ञेभिः- दानैः पूजाभिः सङ्गतिकरणैश्च। उक्थैः- मन्त्रैः। हव्येभिः-
चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यैः। उप ईमहे- उपास्य प्रार्थयामः। शचीनां शचीपते- शक्तिपते। वि
वो मदे- भवदानन्दे। श्रेष्ठम्- उत्तमम्। वार्यं- वरणीयम्। नः- अस्मभ्यम्। धेहि- धारय ॥२॥

यस्पतिर्वार्याणामसि रध्रस्य चोदिता।

इन्द्रं स्तोतृणामविता वि वो मदे द्विषो नः पाह्यंहसो विवक्षसे ॥ १०.०२४.०३

इन्द्र- परमेश्वर। यः। वार्याणाम्- वराणाम्। पतिः- पालकः। रध्रस्य- संसिद्धेः। चोदिता-
चोदकः। असि- भवसि। स्तोतृणाम्। अविता- रक्षकः। वि वो मदे- भवदानन्दे। अंहसः-
पापमयात्। द्विषः- द्वेषभावनात्। पाहि- पालय ॥३॥

युवं शक्रा मायाविना समीची निरमन्थतम्।

विमदेन यदीळिता नासत्या निरमन्थतम् ॥ १०.०२४.०४

युवम्- युवाम्। शक्रा- शक्तौ। मायाविना- प्रज्ञायुक्तौ। नासत्या- सत्यस्वरूपौ। अश्विनौ प्राणेशौ।
विमदेन- विशेषानन्दयुक्तेन। वि वो मद इति श्रुतेः। यत्- यदा। ईळिता- स्तुतौ। तदा। समीचि-
सम्यक्। निरमन्थतम्- अग्निमथनं कृतवन्तौ ॥४॥

विश्वे देवा अकृपन्त समीच्योर्निष्पतन्त्योः।

नासत्यावब्रुवन्देवाः पुनरा वहतादिति॥ १०.०२४.०५

समीच्योः- समीचीनयोररण्योः। निष्पतन्त्योः- अग्न्युत्पादनाय मथ्यमानयोः सत्योः। विश्वे देवाः- सर्वा देवताः। अकृपन्त- उपासनमकुर्वन्। देवाः। नासत्यौ- सत्यस्वरूपावश्विनौ प्राणेशौ च। पुनः- भूयः। आ वहताम्- हव्यान्यग्निर्धारयतु। इति। अब्रुवन्- अवदन्॥५॥

मधुमन्मे परायणं मधुमत्पुनरायनम्।

ता नो देवा देवतया युवं मधुमतस्कृतम्॥ १०.०२४.०६

मे- मम। परायणम्- परागमनम्। मधुमत्- मधुरं भवतु। पुनरायनम्- प्रत्यागमनम्। मधुमत्- मधुरं भवतु। ता- तौ। देवा- देवौ। युवम्- युवाम्। देवतया- युवयोर्देवत्वेन। नः- अस्मान्। मधुमतः- मधुरान्। कृतम्- कुरुतम्॥६॥

Dr. Ranganatha